

Synchronic and historical phonology of the Gzitsha language Supplementary document

Guillaume Jacques (向柏霖), CNRS (CRLAO)-Inalco-EPHE

Li Shang (李上), EPHE

Liu Zhenyang (刘振洋), Inalco (CRLAO)

Sangsrngyas Tshering (桑吉次力), Lanzhou University

Yang Qingxia (杨青霞), Science department of Jiuzhaigou Administration Bureau

October 18, 2025

- (1) ?? བཟླས་ན་ དེ་ནས་ རྩོགས་ རྩོགས་ ལ་ སྦྱོར་ སྦྱོར་ ??

kákáwâ tsǐ-nê tí sʰê~sʰê-jê sê tsú mǎlǎ
dandelion say₂-COND DM direction~TOTAL-DAT grow easy EMPH

Dandelions grow easily everywhere.

- (2) ས་ ས་མགོ་ ས་རྩ་ ཚང་མ་ རང་?? རྩོད་མི་ ?? ??འང་??

sʰê sʰê-n̄gô sʰê-ŋě tsʰǝpê-nô rǝ-tə sâ-nâ kô
earth earth-head earth-tail all-inside self-pop.up do-NMLZ many
mǎlǎ ṭə-wò-tò
EMPH pop.up-AUX-PROG

It pops up in great quantity everywhere in the ground.

- (3) གཤོག་འདབ་མ་ དེ་དེ་ནས་ ?? སྒྲེ་ཁ་ རིང་ཙ་ ཡིན་??

ɕʰə̃n̄dǎ ṭê tí nǎ n̄ỹê r̄ĩtsǎ z̄ě-nâ
leaf DEM LNK a.bit tail long cop-EVID

Its leaves are with tips a bit long,

- (4) རྩ་ མཚེ་ཁ་ མཚེ་ཁ་ རྩ་ ཚེར་མ་ ཁ་མལ་ ཡིན་??

ŋê "dzèyê~"dzèyê ŋê tsʰễm̃ kʰễm̃ z̄ě-nâ
face lobed~INTENS face thorn like COP-EVID

are quite lobed (pinnate), like thorns.

- (5) མེ་ཏྲུག་ སེར་པོ་ བཀར

mêtê s^hêppô kê
flower yellow burst

It blooms in yellow.

- (6) མེ་ཏྲུག་ བཀར་ ཚར་ན་ དེའི་ ཁ་ལ་ དེ་ དེ་ནས་

mêtê kê ts^hê-nê tí k^hě tê tí
flower burst end-COND LNK above DEM LNK

- (7) ཕུ་ བཏབ་ན་ འཕུར་འགྲོ་མི་ དེ་ དེ་ དེ་ནས་

p^hâsâ tû-nê "bâ-ⁿdzô-jâ tê tê tí
puff cast2-COND fly-AUX-NMLZ DEM DEM LNK

- (8) ཁོ་རང་གི་ ས་བོན་ རེད་ བཟླས

k^huârûâ s^hêŋĩ râ tsĩ
3SG.GEN seed COP say2

are said to be its seeds.

- (9) ས་བོན་ ཕུ་ཁུར་མདོ་ཁུར་ ཐུད་མི་ དེ་ནས་

s^hêŋĩ p^hâ-k^huâ-ⁿdô-k^huâ sâ-jâ tí
seed hither-carry-thither-carry do-NMLZ LNK

After it disperses the seeds,

- (10) ??དེ་ཡི་ སར་ལ་ཚུར་ལ་ ས་བོན་ ཁུར་ན་ དེ་ནས་ ??

mêtê-úwâ p^hêrê ts^hârê s^hêŋĩ k^huâ-nê tí
DEM.DIST-GEN over.there over.here seed carry-COND LNK
mé
DEM.DIST

after it casts seeds over here and there,

- (11) ཁ་ལ་ དེ་ཡི་ མེ་ཏྲུག་ བཀར་ཐལ་འགྲམ་ དེ་ དེ་ནས་ ས་བོན་ལ་ འགྲུ་འོངས་??

k^hě tê-úwâ mêtê kê-t^hě-ⁿdză tê tí s^hêŋĩ-jê
above DEM-GEN flower burst-AUX-SIM.CONV DEM LNK seed-DAT
jê(-wò-tò)
change(-AUX-PROG)

the flower above blooms and blooms (correct to: finishes its blossom) and becomes seeds.

- (12) མེ་ཉྒྱ་གྲ་ ?? དེ་ད་ འཆའ་???? རྫོ་??

kákáwâ mêtô kǎtũ tâtê "dzê "dzú-tò tsò-nâ
dandelion flower stalk ANA eat₁ be.fit.for-PROG say₁-EVID

- (13) འཆའ་རྫུ་ཚང་མ་ རེད་ རྫོ་?? རེད་

"dzê-tsuâ tsówê rà tsò-nâ rà
eat₁-OBJ.NMLZ totally COP say₁-EVID COP

that all of the stalk is edible.

- (14) མེ་ཉྒྱ་གྲ་ ?? དེ་ འཆས་ན་ དེ་ནས་ ལ?? མ་རེད་ ཞིམ་པོ་ རེད་ རྫོ་??

mêtô kǎtũ tê "dzǎ-nê tú k'hê"dê mǎ-rà རྫོ་nâ rà
flower stalk DEM eat₂-COND LNK bitter NEG-COP tasty COP
tsò-tò
say₁-PROG

It is said that if you eat the flower stalk, it's not bitter, but tasty.

- (15) གཤོག་འདབ་ དང་ རྩ་བ་ གཉིས་ཀྱི་ ཚང་མ་ ལྷན་ནང་ འགོ་རྫུ་

ཧྲ་ཐ་dǎ tɕ tsêppê nâ"ɡǎ ts'hǎpê mǎ-nô "dzô-tsuâ
leaf and root both all medicine-inside go₁-NMLZ

Both its leaves and root, and all the other parts, are medicinal.

- (16) ཐོ་བ་ ཁོལ་ ཐོ་རྩ་ ཁོལ་ རྩེད་ན་ ?? ?? ལྷ་བ་ བསྐོལ་ནས་ འཐུང་ན་ སྤང་པོལ་ བཟང་?? 'བཟུས་ རེད་

p'hǎ k'hâ, s'hôtsê k'hâ, sâ-nê mé... mé k'hǎ
belly ache, gum ache, do-COND DEM.DIST... DEM.DIST soup
kâ-nâ "dǎ-nê p'hôppô-jê zǎ-tò tsǎ rà
boil-CONV drink₂-COND body-DAT be.good-PROG say₂ COP

They say that if you have a stomachache or gum pain, you boil it and drink the soup, it will be good for your body.

1, 2	stem 1, stem 2
ANA	anaphoric
AUX	auxiliary
COND	conditional
CONV	converb
COP	copula
DAT	dative
DIST	distal
DEM	demonstrative
DM	discourse marker
EVID	evidential
GEN	genitive
LNK	linker
OBJ	object
PROG	progressive